

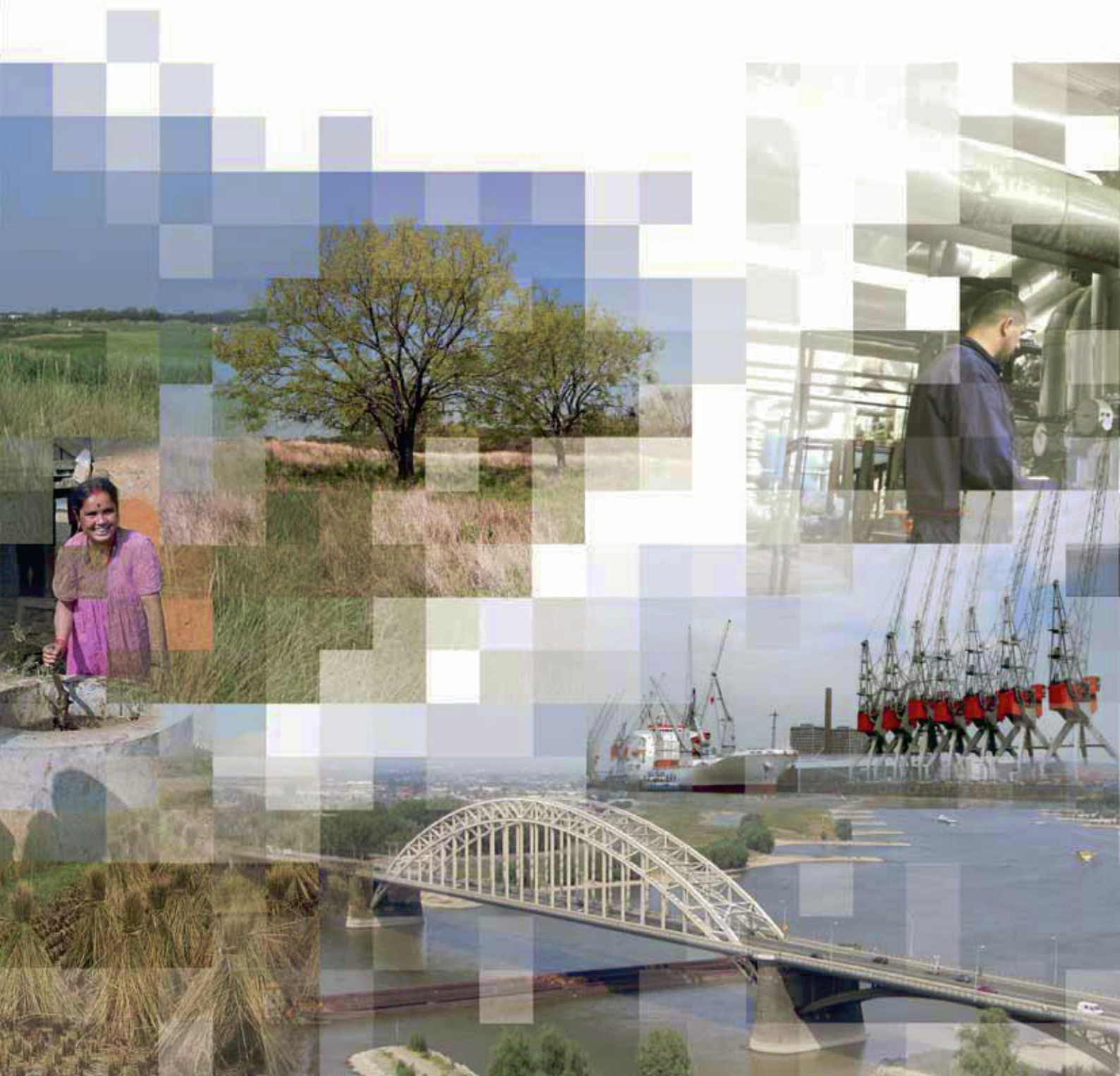

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontgronding spaarbekken De Gijster

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

11 juni 2013 / rapportnummer 2786-22

1. Hoofdpunten van het MER

N.V. Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch (WBB)/Evides heeft het voornemen een bestaand spaarbekken 'De Gijster' verder te ontgronden. Het spaarbekken heeft een ondiepe randzone, waardoor er een sterke toename van cyanobacteriën (blauwalg) mogelijk is met problemen voor de drinkwaterwinning als gevolg. Met het ontgraven van de randzone wordt beoogd deze problemen op te lossen en de werking van het voorraadbekken te optimaliseren. Voor het ontgraven van de randzone moet op grond van de Ontgrondingenwet een ontgrondingsvergunning aangevraagd worden. Voor de besluitvorming over deze vergunning wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. De Provincie Noord-Brabant is het bevoegd gezag.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een beschrijving en onderbouwing van de ontwikkeling van de alternatieven en varianten, de totstandkoming van de voorkeursvariant, met specifieke aandacht voor de rol van het milieubelang daarbij. Ga daarnaast in op een variant met een relatief korte doorlooptijd en indien bij de andere onderzochte uitvoeringsvarianten significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, op een variant waarbij het depot gerealiseerd wordt buiten het Natura 2000-gebied.
- Een beschrijving van de gevolgen voor de kenmerkende habitats en soorten van het Natura 2000-gebied De Biesbosch, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de overige natuurwaarden in het studiegebied. Ga daarbij in op de alternatieven/uitvoeringsvarianten en de mitigerende en compenserende maatregelen.
- Een beschrijving van de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op het Natura 2000-gebied en de EHS-gebieden.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (R&D). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Achtergrond, probleemstelling en besluiten

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Het spaarbekken 'De Gijster' maakt onderdeel uit van een bekkencascade bestaande uit drie bekkens. De bekkens liggen in het Natura 2000-gebied De Biesbosch, maar maken er zelf geen onderdeel van uit. Het spaarbekken, dat een oppervlak heeft van circa 320 hectare, heeft momenteel een ondiepe randzone. Deze randzone maakt een sterke toename van cyanobacteriën (blauwalg) mogelijk, waardoor er in de keten van drinkwaterwinning problemen optreden. Met het ontgraven van de randzone, waarbij het spaarbekken de oorspronkelijk ontworpen vorm krijgt, wordt beoogd deze problemen op te lossen en de werking van het voorraadbekken te optimaliseren. Uit onderzoek is gebleken dat alternatieve oplossingen niet probleemoplossend en/of niet haalbaar zijn.

De notitie R&D geeft het doel van het voornemen duidelijk aan, namelijk: het tegengaan van de groei van cyanobacteriën. Neem de informatie over achtergronden, probleem- en doelstelling over in het MER.

2.2 Beleidskader en te nemen besluiten

Het overzicht in hoofdstuk 3 van de notitie R&D geeft de relevante wet- en regelgeving en beleidskader goed weer. De consequenties hiervan voor het voornemen dienen in het MER beschreven te worden.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor een ontgrondingsvergunning. De ontgrondingsvergunning zal worden verleend door de Provincie Noord-Brabant. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Beschrijf de voorgenomen activiteit zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken. Geef voor de grondstoffenwinning aan:

- De omvang en diepte van de grondstoffenwinning;
- Op welke wijze de ontgravings-, verwerkings- en bergingswerkzaamheden worden uitgevoerd in plaats en tijd;
- Gedurende welke tijden de grondstoffenwinning- en verwerking plaatsvindt en met welk transportmiddel en via welke route producten worden afgevoerd;
- Welke tijdelijke depots worden ingericht (locatie, dimensie, te bergen materiaal);
- Welke maatregelen worden voorzien om nadelige effecten van de winning te beperken;

- De uiteindelijke afwerking van de tijdelijk gebruikte ruimte (depot, transportroutes en mogelijke natuurcompensatie).

3.2 Alternatieven en varianten

In de notitie R&D is aangegeven dat uit onderzoek blijkt dat het ontgraven van de ondiepe randzone de meest optimale maatregel is om een goede waterkwaliteit in het spaarbekken te behouden. Geef een onderbouwing waarom er geen alternatieven zijn voor het tegengaan van de groei van cyanobacteriën in het spaarbekken, zoals in de notitie R&D is aangekondigd.

In de notitie R&D is een aantal uitvoeringsvarianten beschreven. Al deze uitvoeringsvarianten gaan uit van de uitvoering van het voornemen in een periode van 10–15 jaar. Voor deze duur is onder andere gekozen vanwege de huidige ongunstige marktsituatie voor het vrijkomende materiaal². Gelet op de doelstelling van het voornemen – het tegengaan van de huidige problematiek van groei van cyanobacteriën – is echter een snelle uitvoering gewenst. Daarom beveelt de Commissie aan om, buiten de in de notitie R&D genoemde uitvoeringsvarianten, in het MER ook een uitvoeringsvariant op te nemen met een kortere doorlooptijd.

Uit de natuurtoets³ blijkt dat de variant ‘Depot Kerksloot’, namelijk door de aanleg van een depot, significant negatieve gevolgen heeft voor instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In de notitie R&D zijn uitvoeringsvarianten beschreven waarbij gebruik wordt gemaakt van een kleiner depot. Deze varianten hebben mogelijk minder of geen negatieve effecten. Beschrijf in het MER de effecten van deze uitvoeringsvarianten. Onderzoek, indien ook bij deze uitvoeringsvarianten significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, andere alternatieven met een depot buiten het Natura 2000-gebied, zoals bijvoorbeeld een variant met een depot aan de binnenzijde van de ringdijk (zie ook paragraaf 4.2).

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de ‘autonome ontwikkeling’ verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

² Andere redenen zijn dat er vanwege het aanbrengen van zo min mogelijk schade aan het natuurgebied een zo klein mogelijk depot wordt beoogd, er vanwege het ontzien van de natuur soms tijdens bepaalde perioden van het jaar niet gewerkt kan worden, en dat een termijn van circa 10 jaar een gemiddelde termijn is bij ontgrondingen van deze omvang, ook in tijden van een betere marktsituatie.

³ Voorafgaand aan de m.e.r.-procedure is reeds een natuurtoets, uitgewerkt tot Passende beoordeling en ADC-toets, opgesteld; ‘Natuurtoets ontgrondingswerkzaamheden De Gijster in de Biesbosch, gemeente Drimmelen Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur’.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

In hoofdstuk 6 van de notitie R&D zijn de milieuaspecten opgenomen die besproken zullen worden in het MER en is aangegeven op welke wijze op deze milieuaspecten in zal worden gegaan. De Commissie heeft hier geen aanvullingen op, met uitzondering van het milieuaspect Natuur.

4.2 Natuur

4.2.1 Algemeen

De Commissie acht het van belang in het MER op hoofdlijnen een beeld wordt geschetst van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten op natuur in het studiegebied. De notitie R&D en de natuurtoets⁴ geven al een goede aanzet voor uitwerking in het MER.

4.2.2 Gebiedsbescherming

De voorgenomen activiteit kan effect hebben op beschermde soorten planten en dieren, beschermde natuurgebieden en de Ecologische Hoofdstructuur. Evides heeft daarom voorafgaand aan de m.e.r.-procedure opdracht gegeven voor het uitvoeren van een natuurtoets. De natuurtoets is inmiddels uitgebreid tot Passende beoordeling en ADC-toets. Het rapport dient als onderbouwing van een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en faunawet, en is te beschouwen als de Passende beoordeling van de Habitattoets, zoals omschreven in de Natuurbeschermingswet 1998 (artikelen 19d t/m 19j) en vormt een 'nee, tenzij-toets' ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur.

Uit de natuurtoets blijkt dat de variant 'Depot Kerksloot', namelijk door de aanleg van een depot in het Natura 2000-gebied De Biesbosch, significant negatieve gevolgen heeft voor de Blauwborst. In de natuurtoets is daarvoor natuurcompensatie opgenomen. In de notitie R&D zijn echter uitvoeringsvarianten beschreven waarbij gebruik wordt gemaakt van een kleiner depot. Deze varianten hebben mogelijk minder negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de Blauwborst. Beschrijf in het MER de effecten van deze uitvoeringsvarianten. Indien ook bij deze uitvoeringsvarianten significant negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten, adviseert de Commissie om een of meerdere extra varianten in beschouwing te nemen met mogelijk minder gevolgen, bijvoorbeeld een variant met een depot aan de binnenzijde van de ringdijk, buiten het Natura 2000-gebied.

⁴ het rapport 'Natuurtoets ontgrondingswerkzaamheden De Gijster in de Biesbosch, gemeente Drimmelen Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur'

Geef, indien uit de onderzoeken blijkt dat er geen variant mogelijk is waarbij significant negatieve gevolgen uitgesloten kunnen worden en er overgegaan wordt tot compensatie, inzicht in de fasering van de werkzaamheden voor de ontgronding en de compenserende maatregelen. Maak daarbij inzichtelijk dat de compensatie voor Natura 2000-doelen functioneert voordat de ingreep plaatsvindt c.q. de negatieve effecten optreden.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie is een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland. Door de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden zal de stikstofdepositie naar verwachting toenemen (ten gevolge van het gebruiken van installaties voor de zandwinning en scheepvaartverkeer). Beschrijf in het MER de gevolgen van de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied en de EHS. Geef daarvoor:

- de voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen en de kritische depositiewaarde⁵;
- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃; NO_x) in het gebied⁶;
- de toename aan stikstofdepositie van het voornemen afzonderlijk en in cumulatie;
- de mogelijke (verdere) overschrijding van de kritische depositiewaarden;

Bepaal vervolgens of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, of aantasting van de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS kan optreden.

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieuinformatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

⁵ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, (2012). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 2397.

⁶ Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en - indien beschikbaar - bij de provincie NOORD-BRABANT

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Evides Waterbedrijf

Bevoegd gezag: Provincie Noord-Brabant

Besluit: Ontgrondingsvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: C 16.1

Activiteit: Ontgronden van een bestaand spaarbekken 'De Gijster'

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure op de website van de Provincie Noord-Brabant op: 10 april 2013

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 11 april tot en met 23 mei 2013

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 12 april 2013

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 11 juni 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mw. ir. D.R. Kooistra (secretaris)

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dhr. drs. H.A.T.M. van Wezel

dhr. drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies :

- Notitie reikwijdte en detailniveau Ontgroning spaarbekken De Gijster, documentnummer T7245AA1 2013-02-25, definitief, versie 2.3 KYBYS
- Natuurtoets ontgrondingswerkzaamheden De Gijster in de Biesbosch, gemeente Drimmelen, Bureau Waardenburg bv, rapport nr. 10-133, 13 januari 2012

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Ontgraving spaarbekken De Gijster**

ISBN: 978-90-421-8996-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

